

tjakkur meira

Hví skal alt valdið í landsuðri liggja?

Soleiðis plagdu okkara gomlu tjóðskaparhetjur at málbera seg, tá ið tosað varð um sambandið Danmark — Føroyar.

Vit, ið bøgva uttanfyri høvuðsstaðarókið, kunnu i dag nýta sama málburð um okkara høvuðsstað.

I dag eitur landsuðri ikki bert Danmark, men i líka stóran mun høvuðsstaðarókið, ið alt meira tekur valdið á Føroya fólki, og teirri føroysku bygdamenningini.

SEV

Eitt hitt feksasta dømið um hetta, var umboðsráðfundurin hjá SEV, tann 16/12-1986, tá ið avgerð varð tikin um at flyta partar av leiðara- og skrivstovuvirkseminum til Havnar.

Hóast áheitanir frá Føroya Kommunufelag, um ikki at atkvøða fyri útbygging í Havn, so atkvøddi ein stórur partur av limunum i FK fyri útbygging í Tórshavn.

Hvor er so orsøkin til at limirnir atkvøddu sum teir gjørdur, og hví kastaðu teir alt tos um bygdamenning og miðspjæðing til viks, og kollðomdu hesa fyri bygdirnar týðandi avgerð, nógv ár fram i tíðina?

Eftir vat eg havi fingið at vita, so varð biðið um, at atkvøðast kundi fyri hesum eina málinum, leyst av hinum, men hetta mettu orðstýrari, stýrisformaður og teirra serkønu ráðgevarar ikki kundi lata seg gera. Av hesum varð tí avgjørt, at atkvøða um rokskap, figgar- og rakstarætlan

alt i einum, og sjálvandi skuldi atkvøðugreiðslan vera loynilig (bræva-atkvøður).

Snildisliga lagt til rættis, tí so kundu teir einstaku limirnir, ið vanligu tosa um bygdamenning og miðspjæðing, við toligari samvitsku atkvøða høvuðsskrivstovuna til Havnar.

Serkønir, ráðgevgandi — nevndir og deildarleiðarar

I Føroyum og londunum rundan um okkum, er i dag soleiðis vorðið, at vit ikki bert verða stýrd av okkara fólkavaldu, men i líka stóran mun av serkønum, ráðgevgandi — nevndum og deildarleiðarum, ið gera uppskot, sum so politikarar okkara skulu taka støðu til.

Ein kann so spyrja, hví allir teir serkønu og ráðgevgandi eru heimahoyrandi i Tórshavn, og hví eru flest allar tær almennu nevndirnar mannaðar við limum úr høvuðsstaðarókinum?

Orsøkin er sjálvandi tann, at okkara fólkavaldu hava lagt allar útbúgvingarstovnar og nærum allan tann almenna aktivitetin i Tórshavn. Ein stórur partur av teimum, ið hava fingið sær útbúgving, bæði heima og uttanlands, verða, antin tey vilja tað ella ei, noyð at fáa sær arbeiði i høvuðsstaðnum, og eg ivist ikki i, at nógv av hesum høvdu heldur ynskt at flutt heim aftur til heimbygðina, um møguleikin var til staðar.

AT vit hava brúk fyri áðurnevndu, og at teir gera eitt dygdargott og mennandi arbeiði, kemst ikki uttanum, men henda skipan hevur ein stóran skeivleika, við tað, at meginparturin av serkønleikanum hevur heimstað og arbeiði út frá Havnini.

Hetta vanbýtið ger, at høvuðsstaðurin beinleiðis ella óbeinleiðis, fær betri og skjótari viðgerð, enn økini uttanfyri Havnina. Vit kunnu i hesum sambandi taka brenni-staðarmálið sum dømi, har ið Havnin fekk skjótari og munandi betri viðgerð, enn brennistøðin hjá IRF.

Sum er, hevur Havnin uml. 1/3 av lögtingsumboðunum, meðan 2/3 eru valdir, »men ikki altíð heimahoyrandi«, uttanfyri Havnina.

Hesir okkara lögtingsvaldu 2/3 gera, eftir minum tykki, alt ov lítið fyri síni valdømi. Teir tosa nógv uppundir valið, men tá so sessurin er tryggjaður, so riða teir á høvuðsstaðarbylgjuni, tí teir ráðgevgandi og serkønu siga og meta, at biligast og best er at leggja alt á sama staði. Ongantið betri um alt var i Tórshavn.

Løgtingsumboðini verða i dag vald i ávisum valdønum, og um kommunalpolitikarar kundu lagt gamalt bygðaklandur og agg til viks, og i felag, saman við lögtingsumboðunum i valdøminum, arbeitt fram imóti at fáa almennar stovnar, hægri skular, serskular o.a.l. i umdøkinum, so stóðu samfeløgin uttanfyri Havnina munandi sterkari enn tey i dag gera.

Stovnar, stovnsleiðarar og teir ráðgevgandi hava i dag so stórt vald, at teir i høvuðsheitinum sjálvir avgera, hvar ið stovnar teirra skulu liggja. Vit kunnu m.a. taka SEV.

Lønjavningargrunnurin

Lønjavningargrunnurin, ið eftir æltanini skuldi flytast vestur i Vágur, varð verandi i Havn.

Nærum beinanvegin tosið um at flyta lønjav-

ingargrunnin kom alment frma, keypir lønjavningargrunnurin saman við øðrum stovnum, hús i Tórshavn, og kunngjørt verður, at fólkið, ið har arbeiðir, als ikki hevur hug at flyta og arbeiða vesturi i Vágum.

Frimerkjadeildin

Frimerkjadeildin, ið eftir hvat eg veit, skuldi flytast til Suðuroyar, varð verandi i høvuðsstaðnum.

Hví veit eg ikki, men óivað hevur stovnsleiðarin mett hetta figgarliga óforsvarligt, men hevur hugsað sum so, at vit kunnu flyta hana út á Argir, ið sum øllum kunnugt er samanhangandi við Tórshavn?

T.v.s., hava hana so nær høvuðsstaðnum sum gjørligt.

Skúlabóka-miðsølan

Skúlabókamiðsølan hevur ligið framarlaga á skránni i seinastuni, men tosið hevur i høvuðsheitinum snúð seg um, hvar i Tórshavn hon skal liggja. Ikki eitt orð um at fáa hana út um høvuðsstaðin.

Havganskningarstöð

I fiskivinnutáttinum 7/1-1987 kom fram, at ætlanir eru at fara undir at kanna havbotnin við Føroyar fyri livfóðislig evni, og i hesum sambandi at byggja eina granskingarstöð i Kaldbaksfirði.

»Kanska i samband við ætlaða Sundsdepilin?».

Eg vil heita á politikarar okkara, um heldur at byggja aðrastaðni i Føroyum, tí tað er einki, ið talar fyri, at tilíkur stovnur eigur at liggja i Havn.

Handilslívið

Handilslívið i Tórshavn blómur sum ongantið, meðan keypmenn úti á bygð steigja frá hond, og ein av høvuðsorsøkunum til hetta er tað almenna, ið óbeinleiðis stuðlar hesari drepani gongd fyri bygdirnar.

Allir føroyingar eru meira og minni heftir av

teimum almennu stovnunum i Havn, og tá teir skulu ella noyðast at vitja hesar stovnar, so nýta teir samstundis høvið at vitja tey stóru handilshúsini i býnum, ið hava størri úrval og biligari vørur, m.a. av tí stóra kundatalinum.

Taka vit so Tórshavn fyri seg, so var miðalinntøkan har kr. 82.362.

Um Havnin verður tikin frá miðalinntøkuni i Føroyum, so verður miðalinntøkan kr. 57.262 kr.

T.v.s., at miðalinntøkan i Havn er 25.100 kr. ella 43,8% hægri i mun til restina av landinum.

Av hesum sæst, at stórur munur er á inntøgrundarlagnum i Tórshavn og restini av landinum.

Hetta vanbýtið eigur á ein ella annan hátt at verða útjavnað, og tað besta hevði verið, um ein nevnd varð sett at kanna, hvussu tað ber til, at munurin er so stórur, og hvat ið kann gerast fyri at útlíkna hann. Her eiga so teir serkønu, ið arbeiða hjá kommununum runt um i landinum, at verða tiknir við i samband við kanningarnar, eins og ráðgevarar hjá tí almenna.

Annars er mín persónliga meting, at orsakirnar til áðurnevnda misjavna, m.a. stava frá tí ovurhonds stóra almenna aktivitetinum i Tórshavn, ið gevur trygggi og betri inntøkur, serstakliga fyri kvinnur, ið hava munandi verri og ótryggi inntøgrundarlag úti á bygð.

Samferðsluviðurskipti

Berghol og vegagerðir eru i dag framarlaga á skránni hjá okkara lögtingsumboðum. Men við øllum hesum er nakað

Framhald av síðu 7

takanina i kærumáli leirvikinga til annað, i hesum máli habilt, landsstýri hevur tikið við. Málið, ið hevur verserað i umleið 10 ár, tolir nú, sum ongantið áður, at biði i 2 ár afturat, nú onnur brennistøð, sum kann taka alt føroyska brennbara ruskið og kemur i gongd innan fáar mánaðar, er bygd.

Nú ivi er um landsstýrisnabilitet sum kærustovnur, er ongin grund títul, við debiesum líva-somum i negativum týdn-

Tórshavn, 15. jan. 1987
v/Framsóknarflokkin
Adolf V. Hansen
FM